

“๕ ประเด็นที่น่าจับตามอง ในปี ค.ศ.๒๐๒๒”

เศรษฐกิจหลังวิกฤต COVID-19 ยังคงเป็นตัวแปรสำคัญสำหรับการฟื้นฟูเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะการยืดเยื้อและกลายพันธุ์ของเชื้อ COVID ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) ทั่วโลกลดลงถึง ๕.๓ ล้านล้านดอลลาร์ในอีก ๕ ปีข้างหน้า รวมถึงจะต้องสูญเสียมูลค่าการส่งออกถึง ๑๒.๕ ล้านล้านดอลลาร์ ซึ่ง IMF แจ้งเตือนว่าประเทศที่มีรายได้ต่ำบางประเทศอาจต้องเผชิญกับ “ภาวะเศรษฐกิจถดถอย” นอกจากนี้ โครงการ CSIS Economics Program ยังได้วิเคราะห์ประเด็นที่น่าจับตามองในปี ค.ศ. ๒๐๒๒ ไว้อีกหลายประเด็น...

จากสถานการณ์ความไม่แน่นอนและความสลับซับซ้อนที่เกิดขึ้นของปี ค.ศ. ๒๐๒๑ ซึ่งนับว่าเป็นการยากต่อการคาดการณ์ความเป็นไปได้ในอนาคต ทำให้โครงการ CSIS Economics Program ภายใต้ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์และการต่างประเทศ (Center for Strategic and International Studies: CSIS) ซึ่งเป็น Think Tank ด้านความมั่นคงของสหรัฐฯ ได้คาดการณ์ถึงอนาคตถึงประเด็นที่น่าจับตามองในปี ค.ศ. ๒๐๒๒ จำนวน ๕ ประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑. เศรษฐกิจจากผลกระทบของ COVID-19 :

โดยล่าสุดเชื้อ COVID สายพันธุ์ใหม่ Omicron ที่ WHO ประกาศให้เป็นสายพันธุ์ระดับที่น่ากังวล (Variants of Concern) จากความสามารถในการแพร่กระจายเชื้อได้รวดเร็วกว่าสายพันธุ์อื่น ซึ่งส่งผลต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ได้วิเคราะห์ว่าการแพร่ระบาดของเชื้อ COVID ที่ยืดเยื้อจะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) ลดลงทั่วโลก สำหรับรัฐบาลบางประเทศที่ต้องการควบคุมการแพร่ระบาดตามยุทธศาสตร์ “Zero COVID” จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อความสมดุลระหว่างมาตรการทางด้านสาธารณสุขกับการอนุญาตให้ดำเนินกิจกรรมได้อย่างไม่จำกัด

สำหรับประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจยินดีจะประกาศใช้มาตรการล็อกดาวน์อีกครั้ง ขณะที่ประเทศที่อยู่ในช่วงการพัฒนาเศรษฐกิจหรือประเทศตลาดเกิดใหม่ (Emerging Market) และประเทศกำลังพัฒนายังคงมีความเสี่ยงสูงจากการแพร่ระบาดของ Omicron ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเข้าถึงวัคซีน ส่งผลให้ต้องเผชิญกับอัตราเงินเฟ้อที่สูงขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของสินค้าและบริการต่าง ๆ ภายใต้การสนับสนุนทางการเงินและข้อจำกัดของห่วงโซ่อุปทาน ทั้งนี้ อัตราเงินเฟ้อในช่วงแรกของการแพร่ระบาดเกิดการคาดการณ์

ส่งผลให้ธนาคารกลางสหรัฐฯ (FED) และธนาคารกลางอื่น ๆ เข้มงวดต่อนโยบายทางการเงินมากยิ่งขึ้น สำหรับกลุ่มประเทศ G7 และ G20 แม้ว่าอัตราเงินเฟ้อโดยรวมของประเทศพัฒนาและประเทศตลาดเกิดใหม่ส่วนใหญ่จะลดลง แต่สำหรับสินค้าบริโภคและด้านพลังงานกลับเพิ่มขึ้นซึ่งก่อให้เกิดความเสี่ยงมากยิ่งขึ้นต่อระบบเศรษฐกิจในครัวเรือน

สำหรับนโยบายที่เข้มงวดของประเทศที่พัฒนาแล้ว อาจนำไปสู่อัตราดอกเบี้ยของโลกสูงขึ้น รวมถึงหนี้ที่เป็นสกุลเงินต่างประเทศของประเทศที่กำลังพัฒนา โดยโครงการขยายเวลาการผ่อนปรนหนี้ภายใต้ชื่อโครงการ Catastrophe Containment and Relief Trust (CCRT) ของ IMF ที่ผ่อนปรนชำระหนี้จะสิ้นสุดในต้นปี ค.ศ. ๒๐๒๒

๒. ยุทธศาสตร์สหรัฐฯ ในภูมิภาคอินโดแปซิฟิก :

ในปี ค.ศ. ๒๐๒๒ ถือว่าเป็นการทดสอบฝ่ายบริหารของประธานาธิบดีโจ ไบเดน ว่าจะสามารถพัฒนาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ในภูมิภาคอินโดแปซิฟิกได้หรือไม่ รวมถึงสร้างความน่าเชื่อถือต่อแผนการดังกล่าวกับพันธมิตรและหุ้นส่วนในเอเชีย ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีสัญญาณที่แสดงความสนใจในการเข้าร่วมข้อตกลง Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP) หรือข้อตกลงทางการค้าที่มีลักษณะเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม ในการประชุมสุดยอดผู้นำระดับภูมิภาคอินโดแปซิฟิกที่ผ่านมา ไบเดนได้ประกาศกรอบความร่วมมือที่เรียกว่า "Indo-Pacific Economic Framework" (IPEF) โดยกรอบความร่วมมือเศรษฐกิจอินโดแปซิฟิกนี้มี ๖ หัวข้อที่น่าสนใจทั้งนี้ ข้อตกลงดังกล่าวมีเพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันทั้งเศรษฐกิจดิจิทัล เทคโนโลยี ความยืดหยุ่นของห่วงโซ่อุปทาน พลังงานสะอาด โครงสร้างพื้นฐาน และมาตรฐานแรงงาน ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญทางเศรษฐกิจใหม่ของสหรัฐฯ ในภูมิภาคนี้

๓. การแข่งขันระหว่างสหรัฐฯ-จีน :

แม้ว่าฝ่ายบริหารของไบเดนยังไม่มียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับจีนโดยตรง แต่โดยภาพรวมจีนก็ยังคงเป็นประเด็นที่ถูกเน้นย้ำมาโดยตลอด โดยเฉพาะในเรื่องความมั่นคงทางเศรษฐกิจที่ยังคงเป็นประเด็นที่สำคัญในลำดับแรกของสหรัฐฯ ไบเดนยังคงดำเนินนโยบายการเสริมสร้างการคัดกรองการลงทุนและการควบคุมการส่งออกสำหรับการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศ

กฎระเบียบฉบับใหม่ตามนโยบาย “Buy American” ภายใต้อัยการบริหารสหรัฐฯ มีการเข้มงวดมากกว่ารัฐบาลชุดก่อน เน้นการดึงกลับของสินค้าเกือบทุกชนิดในระบบ ตั้งแต่สินค้าอุปกรณ์การแพทย์ ไปจนถึงสินค้ายุทธภัณฑ์ โดยการกำหนดการจัดซื้อตั้งสินค้า เช่น รถยนต์และการก่อสร้าง จะต้องมีส่วนประกอบหรือชิ้นส่วนที่ผลิตภายในสหรัฐฯ ซึ่งในปี ค.ศ. ๒๐๒๙ ต้องมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๗๕ (ปัจจุบันร้อยละ ๕๕) นอกจากนี้ บริษัทผู้รับเหมาโครงการของภาครัฐจะต้องเปิดเผยข้อมูลแหล่งวัตถุดิบต่าง ๆ ให้ทราบด้วย

ขณะที่จีนยังให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลจีนประกาศกฎระเบียบที่มุ่งควบคุมภาคส่วนเทคโนโลยี ผู้บริโภค เพื่อขับเคลื่อนไปสู่ความพอเพียงและความยืดหยุ่นมากขึ้น ผ่าน “ยุทธศาสตร์วงจรคู่ขนาน (Dual Circulation)” ซึ่งเป็นแผนการพัฒนาและหนทางสู่การเติบโตที่ยั่งยืนของจีนในระยะข้างหน้า ซึ่งมีเป้าหมายที่สำคัญคือ การปฏิรูปทั้งด้านอุปสงค์เพื่อเพิ่มกำลังซื้อของผู้บริโภคในประเทศและให้ความสำคัญกับการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานสำหรับเศรษฐกิจดิจิทัลและการดูแลสิ่งแวดล้อมสำหรับด้านอุปทานเพื่อส่งเสริมให้บริษัทและอุตสาหกรรมของจีนและลดการพึ่งพาการผลิตและปัจจัยการผลิตจากต่างประเทศ

๔. สกุลเงินดิจิทัล :

สกุลเงินดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนโดยหลายประเทศทั่วโลกต่างก็เริ่มตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับสกุลเงินดิจิทัลมากยิ่งขึ้นทั้งที่ออกโดยภาคเอกชน เช่น Cryptocurrency และสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง (CBDC) ซึ่งในปี ค.ศ. ๒๐๒๒ จะมีหลายประเทศนำสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดย CBDC เข้ามาในระบบอย่างเป็นทางการและสกุลเงินดิจิทัลของเอกชนมาใช้เพิ่มเติมด้วย โดยประเทศบาฮามาสเป็นรัฐบาลแรกที่มีการจัดตั้งโครงการนำร่อง CBDC ขณะที่โครงการนำร่องของจีนใน CBDC คือ “เงินหยวนดิจิทัล (e-CNY)” โดยจีนมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวต่างชาติใช้ e-CNY ในช่วงกีฬาโอลิมปิกฤดูหนาว ขณะที่ธนาคารกลางสหรัฐฯ ในบอสตัน (FED) และสถาบัน MIT จับมือทำการวิจัยเกี่ยวกับสกุลเงิน “ดอลลาร์ดิจิทัล”

สำหรับสกุลเงินดิจิทัลของเอกชนของสหรัฐฯ มีหน่วยงานกำกับดูแลทางการเงินของสหรัฐฯ ๓ หน่วยงาน ประกอบด้วย ธนาคารกลางสหรัฐฯ (FED), สำนักงานผู้ควบคุมเงินตราสหรัฐฯ (OCC) และสถาบัน

คุ้มครองเงินฝากสหรัฐฯ (FDIC) ร่วมมือกันจัดตั้ง “ทีมบูรณาการร่างนโยบาย” เพื่อร่างกฎหมายเกี่ยวกับการกำกับ Cryptocurrency และสินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์สหรัฐฯ (SEC)

๕. โครงสร้างพื้นฐานบนตำแหน่งวงโคจรของโลก :

การแข่งขันเทคโนโลยีด้านดาวเทียมสำหรับการเชื่อมต่อระบบทั่วโลกในพื้นที่อวกาศกำลังทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มดาวเทียมใหม่ในวงโคจรระยะต่ำ (Low-Earth Orbit: LEO) มีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก

ในปี ค.ศ. ๒๐๒๒ โครงการ Starlink ของบริษัท SpaceX มีความพยายามขยายพื้นที่การกระจายสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมพื้นที่ทั่วโลก ด้วยการใช้เทคโนโลยีดาวเทียมวงโคจรระยะต่ำ (LEO) ขณะที่บริษัท OneWeb บริษัทคู่แข่งของ SpaceX ได้วางแผนที่จะเปลี่ยนแปลงโลกเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ตผ่านดาวเทียมบนอวกาศ โดยล่าสุดได้ปล่อยดาวเทียมวันเว็บ (OneWeb) สำหรับให้บริการอินเทอร์เน็ตผ่านดาวเทียมบรอดแบนด์ นอกจากนี้ ยังมีโครงการ Project Kuiper (โครงการอินเทอร์เน็ตผ่านดาวเทียม) ของบริษัท Amazon ที่จะสร้างเครือข่ายดาวเทียมวงโคจรระยะต่ำ (LEO) โดยจะทำการปล่อยดาวเทียมต้นแบบสองดวงแรกในช่วงไตรมาสที่สี่ของปี ค.ศ. ๒๐๒๒ เพื่อให้ครอบคลุมอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ สำหรับการให้บริการชุมชนในชนบทและพื้นที่อื่น ๆ ที่ยากต่อการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานสำหรับบริการอินเทอร์เน็ตแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นแนวคิดที่คล้ายคลึงกับโครงการ Starlink ของบริษัท SpaceX ทั้งนี้ ปัจจัยของความสำเร็จดังกล่าวมีหลายประการด้วยกัน เช่น ค่าใช้จ่ายในการเปิดตัว ความก้าวหน้าในเทคโนโลยีดาวเทียมและเครื่องรับสัญญาณดาวเทียม เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป โครงการ CSIS Economics Program

ได้วิเคราะห์ประเด็นที่น่าจับตามองในปี ค.ศ. ๒๐๒๒ ไว้ทั้งหมด ๕ ประเด็น คือ (๑) เศรษฐกิจจากผลกระทบของ COVID-19 (๒) ยุทธศาสตร์สหรัฐฯ ในภูมิภาคอินโดแปซิฟิก (๓) การแข่งขันระหว่างสหรัฐฯ-จีน (๔) สกุลเงินดิจิทัล และ (๕) โครงสร้างพื้นฐานบนตำแหน่งวงโคจรของโลก ซึ่งประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ สามารถบ่งชี้ได้ว่าสถานการณ์โลกในปี ค.ศ. ๒๐๒๒ น่าจะยังคงมีความไม่แน่นอนและสลับซับซ้อนต่อไป การแข่งขันของชาติมหาอำนาจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างจีนและสหรัฐฯ ยังคงมีความเข้มข้นสูงและที่สำคัญคือ สถานการณ์เหล่านี้ครอบคลุมในหลายมิติไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี การเมืองและการทหาร

 5 things ที่มา: <https://www.csis.org/analysis/five-things-watch-2022>

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

 ๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐
 admin_info@sscthailand.org

 ๐ ๒๒๗๕ ๕๗๑๕-๑๖
 ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ : Strategic Studies Center
<https://www.facebook.com/sscthailand.org/>